

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 21 czerwca 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Swobodny przepływ towarów — Zakaz środków o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w wywozie — Artykuł 35 TFUE — Spółka mająca siedzibę w regionie obowiązywania języka niderlandzkiego Królestwa Belgii — Uregulowania zobowiązujące do sporządzania faktur w języku niderlandzkim pod rygorem nieważności bezwzględnej — Umowa koncesji o charakterze transgranicznym — Ograniczenie — Uzasadnienie — Nieproporcjonalność

W sprawie C-15/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez rechtbank van koophandel te Gent (sąd gospodarczy w Gandawie, Belgia) postanowieniem z dnia 18 grudnia 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 stycznia 2015 r., w postępowaniu:

New Valmar BVBA

przeciwko

Global Pharmacies Partner Health Srl,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, A. Tizzano, wiceprezes, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen, A. Arabadjiev i F. Biltgen, prezesi izb, J. Malenovský, J.C. Bonichot, C. Vajda, S. Rodin i E. Regan (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 26 stycznia 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu New Valmar BVBA przez P. Devosa, advocaat,
- w imieniu rządu belgijskiego przez J. Van Holm i L. Van den Broeck, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez H. De Bauwa oraz B. Martela, advocaten,
- w imieniu rządu litewskiego przez D. Kriauciūnasa oraz R. Dzikoviča, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez E. Manhaevego, M. van Beeka oraz G. Wilmsa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 kwietnia 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 45 TFUE.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy New Valmar BVBA a Global Pharmacies Partner Health Srl (zwaną dalej „GPPH”) w przedmiocie braku zapłaty szeregu faktur.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 226 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. 2006, L 347, s. 1), zmienionej dyrektywą Rady 2010/45/UE z dnia 13 lipca 2010 r. (Dz.U. 2010, L 189, s. 1) (zwanej dalej „dyrektywą 2006/112”), określa dane, które muszą znaleźć się obowiązkowo na fakturach.

- 4 Artykuł 248a tej dyrektywy stanowi, co następuje:

„Do celów kontrolnych i jeżeli chodzi o faktury dotyczące dostaw towarów lub świadczenia usług, dokonanych na ich terytorium oraz [o] faktur[y] otrzyman[e] przez podatników mających siedzibę na ich terytorium, państwa członkowskie mogą – w odniesieniu do niektórych podatników lub w niektórych przypadkach – wymagać tłumaczenia faktur na swoje języki urzędowe. Państwa członkowskie nie mogą jednak nałożyć ogólnego obowiązku tłumaczenia faktur”.

Prawo belgijskie

- 5 Artykuł 4 Grondwet (konstytucji), w wersji ujednoliconej z dnia 17 lutego 1994 r. (*Belgisch Staatsblad* z dnia 17 lutego 1994 r., s. 4054), stanowi:

„Belgia obejmuje cztery regiony językowe: region języka francuskiego, region języka niderlandzkiego, dwujęzyczny region stołeczny Bruksela i region języka niemieckiego.

Każda gmina królestwa przynależy do jednego z tych regionów językowych.

[...]”.

- 6 Artykuł 129 § 1 pkt 3 konstytucji stanowi:

„Parlamenty wspólnoty francuskiej i wspólnoty flamandzkiej, każdy w swoim zakresie, regulują dekretem, z wyłączeniem ustawodawcy federalnego, używanie języków w dziedzinie:

[...]

3) stosunków społecznych między pracodawcami a pracownikami, jak również przewidzianych ustawą i rozporządzeniem czynności i dokumentów przedsiębiorstwa”.

- 7 Zgodnie z art. 52 § 1 akapit pierwszy des wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (ustaw w sprawie używania języków dla celów administracyjnych), skoordynowanych przez dekret królewski z dnia 18 lipca 1966 r. (*Belgisch Staatsblad* z dnia 2 sierpnia 1966 r., s. 7798) (zwanych dalej „ustawą w sprawie używania języków”):

„W przypadku czynności i dokumentów wymaganych ustawą i rozporządzeniem [...] przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe i finansowe używają języka regionu, w którym mają siedzibę lub poszczególne miejsca prowadzenia działalności”.

- 8 Decreet tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen (dekret w sprawie używania języków w dziedzinie stosunków społecznych pomiędzy pracodawcami a pracownikami, a także w dziedzinie czynności i dokumentów przedsiębiorstwa wymaganych ustawą i rozporządzeniem) z dnia 19 lipca 1973 r. (*Belgisch Staatsblad* z dnia 6 września 1973 r., s. 10089, zwany dalej „dekret w sprawie używania języków”) został wydany na podstawie art. 129 § 1 pkt 3 konstytucji.

- 9 Artykuł 1 tego dekretu stanowi:

„Niniejszy dekret stosuje się do osób fizycznych i prawnych, które mają miejsce prowadzenia działalności na terenie regionu obowiązywania języka niderlandzkiego. Reguluje on używanie języków w dziedzinie stosunków społecznych między pracodawcami a pracownikami, jak również w dziedzinie wymaganych ustawą czynności i dokumentów przedsiębiorstwa.

[...]”.

- 10 Artykuł 2 wspomnianego dekretu uściśla, że „[j]ęzykiem używanym w dziedzinie stosunków społecznych między pracodawcami a pracownikami, jak również w dziedzinie wymaganych ustawą czynności i dokumentów przedsiębiorstwa jest język niderlandzki”.

- 11 Zgodnie z art. 10 tego samego dekretu:

„Dokumenty lub czynności sprzeczne z przepisami niniejszego dekretu są nieważne. Nieważność ich jest stwierdzana przez sąd z urzędu.

[...]

Zastąpienie tych dokumentów zostaje nakazane w wyroku z urzędu.

Zniesienie nieważności wywiera skutek dopiero od dnia zastąpienia: dla dokumentów na piśmie – od dnia złożenia dokumentów zastępczych w sekretariacie sądu pracy.

[...]”.

Okoliczności faktyczne w postępowaniu głównym i pytanie prejudycjalne

- 12 W dniu 12 listopada 2010 r. New Valmar, spółka prawa belgijskiego mająca siedzibę w Evergem (Belgia), i GPPH, spółka prawa włoskiego mająca siedzibę w Mediolanie (Włochy), zawarły umowę, która wskazywała tę ostatnią jako wyłącznego koncesjonariusza spółki New Valmar we Włoszech w zakresie dystrybucji artykułów dziecięcych. Umowa ta miała wygasnąć w dniu 31 grudnia 2014 r.

- 13 Zgodnie z art. 18 umowy koncesji umowa ta podlegała prawu włoskiemu, zaś do rozpoznania sporów zaistniałych ewentualnie między stronami właściwe były sądy w Gandawie (Belgia).
- 14 Listem poleconym z dnia 29 grudnia 2011 r. New Valmar wypowiedziała tę umowę przed jej wygaśnięciem ze skutkiem od dnia 1 czerwca 2012 r.
- 15 W pozwie z dnia 30 marca 2012 r. New Valmar zwróciła się do rechtbank van koopandel te Gent (sądu gospodarczego w Gandawie, Belgia) o zasądzenie od GPPH zapłaty kwoty około 234 192 EUR tytułem uregulowania szeregu niezapłaconych faktur.
- 16 W powództwie wzajemnym GPPH wniosła o zasądzenie od New Valmar zapłaty odszkodowania w wysokości 1 467 448 EUR za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy koncesji.
- 17 Aby sprzeciwić się żądaniu New Valmar, GPPH podniosła zarzut nieważności faktur będących przedmiotem postępowania głównego i wskazała, że choć są one „czynnościami i dokumentami wymaganymi ustawą i rozporządzeniem” w rozumieniu ustawy w sprawie używania języków oraz dekretu w sprawie używania języków (zwanym dalej łącznie „uregulowaniami rozpatrywanymi w postępowaniu głównym”), faktury te naruszają bezwzględnie obowiązujące przepisy zawarte w tych uregulowaniach, ponieważ poza danymi dotyczącymi New Valmar, podatku VAT i banku, wszystkie informacje znajdujące się na tych fakturach, w tym warunki ogólne, zostały zredagowane w języku innym niż niderlandzki, mianowicie w języku włoskim, podczas gdy New Valmar ma siedzibę w regionie niderlandzkojęzycznym Królestwa Belgii.
- 18 W dniu 14 stycznia 2014 r. New Valmar przekazała GPPH w toku postępowania tłumaczenie rozpatrywanych faktur na język niderlandzki. Z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika jednak, że są i pozostaną one bezwzględnie nieważne na mocy uregulowań rozpatrywanych w postępowaniu głównym.
- 19 New Valmar nie kwestionuje tego, że przedmiotowe faktury nie są zgodne z uregulowaniami rozpatrywanymi w postępowaniu głównym. Podnosi ona natomiast, że owe uregulowania są sprzeczne w szczególności z przepisami prawa Unii dotyczącymi swobodnego przepływu towarów, a zwłaszcza z art. 26 ust. 2, jak również z art. 34 i 35 TFUE.
- 20 Sąd odsyłający zastanawia się, czy zważywszy na wyrok z dnia 16 kwietnia 2013 r., Las (C-202/11, EU:C:2013:239), spoczywający na przedsiębiorstwach mających siedzibę w niderlandzkojęzycznym regionie Królestwa Belgii obowiązek sporządzania, pod rygorem nieważności, faktur w języku niderlandzkim może stanowić przeszkodę w handlu międzynarodowym, jeśli ta ewentualna przeszkoda może zostać uzasadniona jednym albo wieloma celami interesu ogólnego, takimi jak wspieranie i stymulowanie używania jednego z języków urzędowych lub zapewnienie skuteczności kontroli administracyjnych, i jeśli rzeczona ewentualna przeszkoda jest proporcjonalna do zamierzonych celów.
- 21 W tych okolicznościach rechtbank van koopandel te Gent (sąd gospodarczy w Gandawie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 45 TFUE należy interpretować w ten sposób, że postanowienie to stoi na przeszkodzie uregulowaniu jednostki sfederowanej państwa członkowskiego – takiej jak w niniejszej sprawie wspólnota flamandzka federalnego państwa belgijskiego – nakładającemu na każde przedsiębiorstwo, którego miejsce prowadzenia działalności znajduje się na terytorium tej jednostki, na mocy art. 52 [ustawy w sprawie używania języków] w związku z art. 10 [dekretu w sprawie używania języków], obowiązek redagowania faktur o charakterze transgranicznym wyłącznie w języku urzędowym owej jednostki sfederowanej pod rygorem nieważności tych faktur stwierdzanej przez sąd z urzędu?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

W przedmiocie dopuszczalności pytania i jego zakresu

- 22 W pierwszej kolejności z postanowienia odsyłającego wynika, że umowa będąca przedmiotem postępowania głównego przewidywała wyraźnie, iż podlegała ona prawu włoskiemu. Natomiast pytanie opiera się na założeniu, że pomimo stosowania prawa włoskiego jako prawa umownego uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym mają zastosowanie w ramach sporu w postępowaniu głównym.
- 23 Należy przypomnieć w tym względzie, że skoro wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i na którym spoczywa odpowiedzialność za przyszły wyrok, należy – przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności konkretnej sprawy – zarówno ocena niezbędności orzeczenia prejudycjalnego, jak i ocena znaczenia pytań, z którymi zwraca się do Trybunału (zob. w szczególności wyrok z dnia 18 lutego 2016 r., *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, pkt 27), na zadane pytanie należy odpowiedzieć na podstawie tego założenia, którego zasadność powinien jednak zbadać sąd odsyłający z uwzględnieniem w szczególności – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 25–28 swej opinii – przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. 2008, L 177, s. 6).
- 24 W drugiej kolejności rząd belgijski podniósł zarówno w uwagach na piśmie, jak i podczas rozprawy, że wbrew temu, co wskazał sąd odsyłający w swym postanowieniu, uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym nie zobowiązują do używania języka niderlandzkiego w odniesieniu do wszystkich danych figurujących na fakturze, a jedynie w odniesieniu do danych prawnie wymaganych w świetle uregulowań obowiązujących w dziedzinie podatku VAT. Ponieważ jednak te ostatnie dane zostały wymienione w art. 226 dyrektywy 2006/112, łatwiej jest uzyskać ich tłumaczenie na wszystkie języki Unii Europejskiej.
- 25 Należy przypomnieć w tym względzie, że Trybunał powinien uwzględnić, w ramach podziału kompetencji pomiędzy sądami Unii a sądami krajowymi, kontekst faktyczny i prawny, w który wpisują się pytania prejudycjalne, tak jak ów kontekst został określony w postanowieniu odsyłającym. Niezależnie zatem od zastrzeżeń rządu belgijskiego w odniesieniu do wykładni prawa krajowego przyjętej przez sąd odsyłający niniejsze odesłanie prejudycjalne należy zbadać w świetle wykładni tego prawa dokonanej przez ten sąd (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 29 października 2009 r., *Pontin*, C-63/08, EU:C:2009:666, pkt 38).
- 26 W związku z tym w niniejszym przypadku należy udzielić odpowiedzi na pytanie zadane przez sąd odsyłający, opierając się na założeniu, że wszystkie dane figurujące na fakturze powinny, zgodnie z uregulowaniami rozpatrywanymi w postępowaniu głównym, zostać zredagowane w języku niderlandzkim.
- 27 W trzeciej kolejności rząd belgijski podnosi w swych uwagach na piśmie, że z uwagi na brak jakiegokolwiek związku między sytuacją rozpatrywaną w postępowaniu głównym a swobodnym przepływem pracowników niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niedopuszczalny lub przynajmniej nie wymaga udzielenia odpowiedzi, ponieważ dotyczy wykładni art. 45 TFUE.
- 28 Wystarczy zaznaczyć w tym względzie, że w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. W tym aspekcie do Trybunału należy – gdy zajdzie taka potrzeba – przeformułowanie przedstawionych mu pytań. Zadaniem Trybunału jest bowiem dokonanie wykładni wszelkich przepisów prawa Unii, których potrzebują sądy krajowe w celu rozstrzygnięcia zawisłych przed nimi

sporów, nawet jeżeli przepisy te nie są wyraźnie wskazane w pytaniach skierowanych przez te sądy do Trybunału (zob. w szczególności wyrok z dnia 17 grudnia 2015 r., Szemerey, C-330/14, EU:C:2015:826, pkt 30).

- 29 W konsekwencji, nawet jeśli formalnie sąd odsyłający ograniczył swoje pytanie do wykładni jedynie art. 45 TFUE, to okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie temu, by Trybunał udzielił mu wykładni prawa Unii we wszystkich aspektach, które mogą być użyteczne dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy, bez względu na to, czy sąd ten odniósł się do nich w treści swego pytania, czy też nie. W tym zakresie do Trybunału należy wyprowadzenie z całości informacji przedstawionych mu przez sąd krajowy, a w szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego, tych elementów prawa Unii, które wymagają wykładni w świetle przedmiotu sporu w postępowaniu głównym (zob. analogicznie w szczególności wyrok z dnia 17 grudnia 2015 r., Szemerey, C-330/14, EU:C:2015:826, pkt 31).
- 30 Chociaż w niniejszej sprawie w pytaniu prejudycjalnym mowa jest o art. 45 TFUE, z uzasadnienia postanowienia odsyłającego jasno wynika, iż sąd odsyłający stara się ustalić, czy uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym są zgodne z zasadami ustanowionymi w traktacie FUE w dziedzinie swobodnego przepływu towarów, ponieważ ów sąd wyraźnie wspominał w tym zakresie, iż spółka New Valmar powołała się w postępowaniu głównym na art. 26 ust. 2 oraz na art. 34 i 35 TFUE.
- 31 Zważywszy, że sprawa w postępowaniu głównym nie dotyczy przywozu, ale wywozu towarów z Belgii do innego państwa członkowskiego, mianowicie do Włoch, należy stwierdzić, iż zastosowanie ma wyłącznie art. 35 TFUE, który zakazuje środków o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w wywozie.
- 32 Rząd belgijski twierdzi jednak, że uregulowań rozpatrywanych w postępowaniu głównym nie należy oceniać w świetle prawa pierwotnego Unii, a jedynie w świetle dyrektywy 2006/112, ponieważ dyrektywa ta dokonała pełnej harmonizacji w przedmiotowej dziedzinie. Artykuł 248a tej dyrektywy zezwala bowiem państwom członkowskim na wprowadzenie w ich przepisach krajowych wymogu, by faktury wystawiane w kontekście transgranicznym były sporządzane w języku innym niż język państwa członkowskiego przeznaczenia usług lub towarów. Przewidując możliwość wymagania przez państwa członkowskie – w odniesieniu do dostawy towarów lub świadczenia usług na ich terytorium – tłumaczenia faktur na ich język urzędowy, przepis ten implikuje ponadto, że faktury są zasadniczo sporządzane w języku urzędowym państwa członkowskiego, na terytorium którego siedzibę ma przedsiębiorstwo wystawiające fakturę.
- 33 Należy jednak przypomnieć w tym względzie, że przepisy Unii w dziedzinie podatku VAT dokonują jedynie stopniowej i częściowej harmonizacji ustawodawstw krajowych (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 26 lutego 2015 r., VDP Dental Laboratory i in., C-144/13, C-154/13 i C-160/13, EU:C:2015:116, pkt 60 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Tak więc ani art. 226 dyrektywy 2006/112, który dotyczy treści faktur, ani art. 248a tejże dyrektywy, który pozwala państwom członkowskim przeznaczenia wymagać w pewnych przypadkach tłumaczenia na jeden z ich języków urzędowych faktury dotyczącej dostawy o charakterze transgranicznym, nie reguluje – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 45–48 swej opinii – możliwości nałożenia przez państwa członkowskie na przedsiębiorstwa mające siedzibę na ich terytorium obowiązku sporządzania wszelkich faktur w ich językach urzędowych lub w języku urzędowym obowiązującym na tym terytorium.
- 35 W świetle powyższych rozważań zadane pytanie należy przeformułować tak, że w ramach tego pytania sąd odsyłający dąży do wyjaśnienia, czy art. 35 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniom jednostki sfederowanej państwa członkowskiego – takiej jak wspólnota flamandzka Królestwa Belgii – nakładającym na każde przedsiębiorstwo, którego miejsce prowadzenia

działalności znajduje się na terytorium tej jednostki, obowiązek redagowania wszystkich danych figurujących na fakturach dotyczących transakcji transgranicznych wyłącznie w języku urzędowym rzeczonoj jednostki pod rygorem nieważności tych faktur stwierdzanej przez sąd z urzędu.

W przedmiocie istnienia ograniczenia objętego art. 35 TFUE

- 36 Trybunał orzekł, że mający zastosowanie do wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terytorium kraju środek krajowy, który wpływa faktycznie w większym stopniu na wywóz produktów z rynku państwa członkowskiego wywozu niż na wprowadzanie produktów na rynek krajowy tego państwa członkowskiego, jest objęty zakazem ustanowionym w art. 35 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Gysbrechts i Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, pkt 40–43).
- 37 Ponadto należy przypomnieć, że każde ograniczenie, nawet o niewielkim znaczeniu, jednej z podstawowych swobód przewidzianych w traktacie FUE jest przez ów traktat zakazane (zob. podobnie wyrok z dnia 1 kwietnia 2008 r., Gouvernement de la Communauté française i gouvernement wallon, C-212/06, EU:C:2008:178, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 38 W niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że na podstawie uregulowań rozpatrywanych w postępowaniu głównym faktury, w tym faktury dotyczące transakcji transgranicznych, wydawane przez przedsiębiorstwa mające swe miejsce prowadzenia działalności w niderlandzkojęzycznym regionie Królestwa Belgii muszą bezwzględnie być sporządzane, pod rygorem nieważności stwierdzanej przez sąd z urzędu, w języku niderlandzkim, zważywszy, że tylko taka wersja językowa jest wersją autentyczną.
- 39 Zdaniem rządu belgijskiego takie uregulowania nie mogą zostać uznane za ograniczenie swobodnego przepływu towarów, ponieważ faktury, które są jedynym przedmiotem rzeczonych uregulowań, potwierdzają wyłącznie wiarygodność wynikającą z umowy zawartej przez zainteresowane strony. Takie uregulowania, w przeciwieństwie do uregulowań rozpatrywanych w sprawie, w której zapadł wyrok z dnia 16 kwietnia 2013 r., Las (C-202/11, EU:C:2013:239), nie wpływają jednak na swobodę stron w zakresie sporządzenia takiej umowy w wybranym przez nie języku, a zatem nie naruszają oświadczeń woli, które strony między sobą wymieniły. Nie można więc uznać, że uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym wywierają wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- 40 Pozbawiając jednak zainteresowane podmioty gospodarcze możliwości swobodnego wyboru języka, którym posługują się one wspólnie przy sporządzaniu swych faktur, i zobowiązując owe podmioty w tym zakresie do używania języka, który nie odpowiada koniecznie językowi, który postanowiły używać między sobą w ramach stosunków umownych, uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym mogą zwiększyć ryzyko zakwestionowania faktur i odmowy ich zapłaty, ponieważ adresaci tych faktur mogliby stać się skłonni do powoływania się na swą rzeczywistą lub rzekomą niezdolność do zrozumienia ich treści w celu sprzeciwienia się ich zapłacie.
- 41 Natomiast adresat faktury sporządzonej w języku innym niż język niderlandzki mógłby – zważywszy na bezwzględną nieważność takiej faktury – być skłonny do zakwestionowania jej ważności z tego tylko powodu i to pomimo okoliczności, że owa faktura została sporządzona w języku, który on rozumie. Ponadto taka nieważność mogłaby być dla wystawcy faktury źródłem znaczących niedogodności, takich jak w szczególności utrata odsetek za zwłokę, ponieważ z akt sprawy przekazanych Trybunałowi wynika, że w braku odmiennego postanowienia umownego wspomniane odsetki są zasadniczo naliczane dopiero od momentu wystawienia nowej faktury sporządzonej w języku niderlandzkim.
- 42 Wynika stąd, że nawet jeśli uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym dotyczą wersji językowej, w której powinny zostać zredagowane dane znajdujące się na fakturze, a nie treści stosunku umownego leżącego u jej podstaw, wywołują one – ze względu na spowodowany przez nie

brak pewności prawa – skutki ograniczające wymianę handlową, które mogą zniechęcić do nawiązania lub kontynuowania stosunków umownych z przedsiębiorstwem mającym siedzibę w niderlandzkojęzycznym regionie Królestwa Belgii.

- 43 Wprawdzie takie uregulowania mogą wpłynąć zarówno na wymianę handlową wewnątrz odnośnego państwa członkowskiego, jak i na transgraniczną wymianę handlową, jako że mają zastosowanie bez rozróżnienia do wszelkich faktur wystawianych przez przedsiębiorstwo mające miejsce prowadzenia działalności w tym regionie, jednak uregulowania te mogą naruszyć w większym stopniu transgraniczną wymianę handlową, na co wskazał rzecznik generalny w pkt 61–68 swej opinii, ponieważ jest mniej prawdopodobne, że nabywca mający siedzibę w innym państwie członkowskim niż Królestwo Belgii będzie w stanie zrozumieć język niderlandzki lepiej niż nabywca mający siedzibę w tym ostatnim państwie członkowskim, w którym ów język stanowi jeden z języków urzędowych.
- 44 Mając na względzie argumenty rządu belgijskiego dotyczące zakresu uregulowań rozpatrywanych w postępowaniu głównym, o których to argumentach mowa jest w pkt 24 niniejszego wyroku, należy dodać, że ograniczający charakter takich uregulowań nie zostałby w żaden sposób zakwestionowany, gdyby miało się okazać, co powinien ustalić sąd odsyłający, że jedynie obowiązkowe dane wymienione w art. 226 dyrektywy 2006/112 powinny zostać zredagowane w języku niderlandzkim, ponieważ w takim przypadku również wystąpiłby ten sam brak pewności prawa co brak stwierdzony w pkt 42 niniejszego wyroku.
- 45 Ponadto skutki ograniczające wymianę handlową, które wynikają z rzeczonych uregulowań, nie mogą być uważane za zbyt niepewne lub zbyt pośrednie, aby można było uznać owe uregulowania, zgodnie z orzecznictwem Trybunału opartym w szczególności na wyrokach z dnia 7 marca 1990 r., Krantz (C-69/88, EU:C:1990:97, pkt 10, 11) i z dnia 13 października 1993 r., CMC Motorradcenter (C-93/92, EU:C:1993:838, pkt 10–12), za niestanowiące ograniczenia w rozumieniu art. 35 TFUE.
- 46 Jak wynika bowiem z pkt 40–43 niniejszego wyroku, takie uregulowania mogą wywierać wpływ, nawet o niewielkim znaczeniu, na stosunki umowne, tym bardziej że – jak wskazano podczas rozprawy – nie jest rzadkością, iż owe stosunki konkretyzują się poprzez samo wystawienie faktury. Jak jednak wskazał rzecznik generalny w pkt 69 swej opinii, ów wpływ nie zależy od przyszłego i niepewnego zdarzenia, ale od wykonywania prawa do swobodnego przepływu towarów (zob. analogicznie w szczególności wyrok z dnia 1 kwietnia 2008 r., Gouvernement de la Communauté française i gouvernement wallon, C-212/06, EU:C:2008:178, pkt 51).
- 47 Wynika stąd, że uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym stanowią ograniczenie objęte art. 35 TFUE.

W przedmiocie istnienia uzasadnienia

- 48 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem środek krajowy, który ogranicza korzystanie z gwarantowanych swobód podstawowych, jest dopuszczalny jedynie pod warunkiem, że realizuje cel związany z interesem ogólnym, jest właściwy dla zapewnienia realizacji tego celu oraz nie wykracza poza to, co jest konieczne dla jego osiągnięcia (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 1 października 2015 r., Trijber i Harmsen, C-340/14 i C-341/14, EU:C:2015:641, pkt 70).
- 49 W niniejszym przypadku rząd belgijski podnosi, że uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym mają na celu, po pierwsze, stymulować używanie języka urzędowego odnośnego regionu językowego, a po drugie, zapewnić skuteczność kontroli w dziedzinie podatku VAT przez właściwe służby.

- 50 Należy przypomnieć w tym względzie, że cel zakładający wspieranie i stymulowanie używania jednego z języków urzędowych danego państwa członkowskiego stanowi zgodny z prawem cel pozwalający zasadniczo uzasadnić ograniczenie zobowiązań nałożonych przez prawo Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 listopada 1989 r., *Groener*, C-379/87, EU:C:1989:599, pkt 19; z dnia 12 maja 2011 r., *Runevič-Vardyn i Wardyn*, C-391/09, EU:C:2011:291, pkt 85; z dnia 16 kwietnia 2013 r., *Las*, C-202/11, EU:C:2013:239, pkt 25–27).
- 51 Ponadto Trybunał uznał już, że konieczność zachowania skuteczności kontroli podatkowych stanowi cel związany z interesem ogólnym, mogący uzasadniać ograniczenie w korzystaniu ze swobód podstawowych zagwarantowanych przez traktat (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 20 lutego 1979 r., *Rewe-Zentral*, 120/78, EU:C:1979:42, pkt 8; z dnia 15 maja 1997 r., *Futura Participations i Singer*, C-250/95, EU:C:1997:239, pkt 31).
- 52 Należy uznać, że uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym umożliwiają osiągnięcie tych dwóch celów, ponieważ, po pierwsze, pozwalają one chronić bieżące używanie języka niderlandzkiego przy sporządzaniu dokumentów takich jak faktury, a po drugie, mogą one ułatwiać kontrole takich dokumentów przez właściwe władze krajowe.
- 53 Jednakże, aby spełnić wymogi wynikające z prawa Unii, uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym muszą być proporcjonalne do wspomnianych celów.
- 54 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 90–92 swej opinii, w niniejszym przypadku uregulowanie państwa członkowskiego, które nie tylko nakładałoby obowiązek używania języka urzędowego tego państwa przy sporządzaniu faktur dotyczących transakcji o charakterze transgranicznym, ale ponadto umożliwiałoby ustanowienie autentycznej wersji takich faktur również w języku używanym przez zainteresowane strony, naruszałoby swobodę przepływu towarów w mniejszej mierze niż uregulowania rozpatrywane w postępowaniu głównym, przy czym byłoby ono właściwe do zapewnienia realizacji celów zamierzonych przez wspomniane uregulowania (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 kwietnia 2013 r., *Las*, C-202/11, EU:C:2013:239, pkt 32).
- 55 Tak więc, jeśli chodzi o cel polegający na zapewnieniu skuteczności kontroli podatkowych, sam rząd belgijski wskazał podczas rozprawy, że zgodnie z okólnikiem administracji podatkowej z dnia 23 stycznia 2013 r. organ administracji podatkowej nie może odmówić prawa do odliczenia podatku VAT tylko z tego powodu, że wymagane prawem informacje na fakturze zostały sporządzone w innym języku niż język niderlandzki, co może sugerować, że użycie takiego innego języka nie jest w stanie uniemożliwić realizacji tego celu.
- 56 W świetle całości powyższych rozważań należy uznać, że uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów wymienionych w pkt 49–51 niniejszego wyroku, i nie mogą zatem zostać uznane za proporcjonalne.
- 57 W związku z tym na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że art. 35 TFUE winien być interpretowany w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie uregulowaniom jednostki sfederowanej państwa członkowskiego – takiej jak wspólnota flamandzka Królestwa Belgii – nakładającym na każde przedsiębiorstwo, którego miejsce prowadzenia działalności znajduje się na terytorium tej jednostki, obowiązek redagowania wszystkich danych figurujących na fakturach dotyczących transakcji transgranicznych wyłącznie w języku urzędowym rzeczonyj jednostki pod rygorem nieważności tych faktur stwierdzanej przez sąd z urzędu.

W przedmiocie kosztów

- 58 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 35 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniom jednostki sfederowanej państwa członkowskiego – takiej jak wspólnota flamandzka Królestwa Belgii – nakładającym na każde przedsiębiorstwo, którego miejsce prowadzenia działalności znajduje się na terytorium tej jednostki, obowiązek redagowania wszystkich danych figurujących na fakturach dotyczących transakcji transgranicznych wyłącznie w języku urzędowym rzeczonoj jednostki pod rygorem nieważności tych faktur stwierdzanej przez sąd z urzędu.

Podpisy